

**»En klassiker reaktualiseret og
rekontekstualiseret«**



Arrangement på Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, KUA, 14. november 2007

Tekst og fotos: Bjørn Andersen



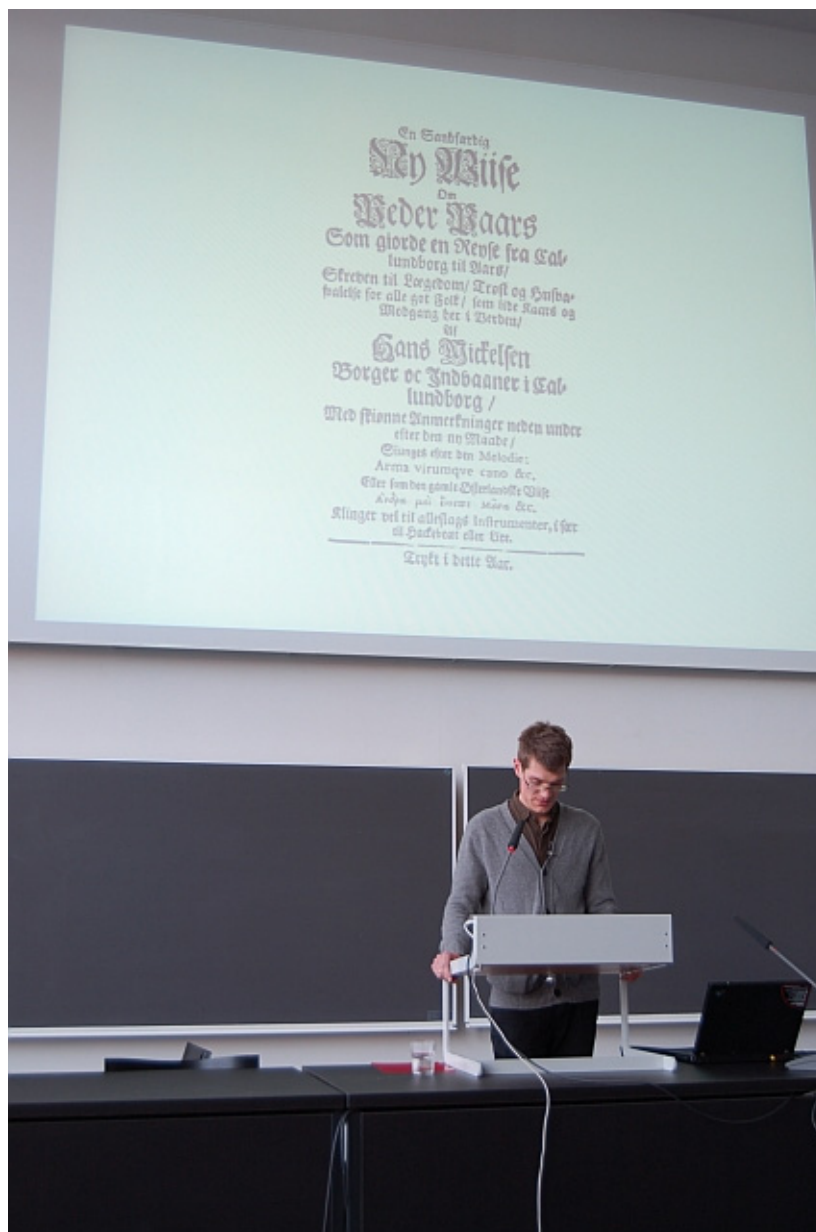
Ordstyreren, Peter Christensen Teilmann, præsenterede Erik A. Nielsen's disputats om Holberg's komik, der - selv samme samme dag - var kommet fra bogtrykkeren i et nyt oplag.



Ovenfor: Peter C. og forlæggeren fra Forlaget Spring.

Nedenfor: Ordstyreren, den lille erotikker Nielsen (hans egen betegnelse) og forlæggeren.





Jens Bjerring-Hansen fortalte om sit PhD-projekt, hvor han har fokus på udgivelsen af »Peder Paars«. [Boghistoriske læsninger i Holbergs 'poetiske raptus' med særlig vægt på Peder Paars].

Kommentar: I dag læser man undertiden »Paars« efter Gyldendal's ydmyge Traneklassiker-udgave fra 1968. Det er der gode grunde til, for dén udgave følger den første *samlede* udgave af »Paars« - og den er den billigste på markedet.

Det er den samme udgave Billeskov Jansen brugte som forlæg for sit langt flottere udstyrede 12 bindsudvalg af Holberg's skrifter.

Billeskov-udgaven kan i øvrigt findes ganske gratis som net-udgave på ADL via <http://bjoerna.dk/Holberg/paa-nettet.htm>

Når det drejer sig om 1' bog, er der nogle påfaldende forskelle mellem 1' udgaven og 3' udgaven. Én af dem består i at Holberg har opgivet det oprindelige titelblad, som var sat op som satirisk efterligning af tidens viser, og skabt et helt nyt nyt. De første linier i 1' udgaven lød:

hvorimod de første linier i 3' udgave gik sådan:

Peder Paars / Poema Heroico-co- / micum // Tryckt Aar 1720

»Peder Paars« blev trykt af Holberg's bekendt fra Borch's Kollegium, J. Wielandt, både efter aftale med Holberg og »udenom«. Piratudgaven adskiller sig fra det første tryk ved at visse trykfejl er rettet. I det første tryk er der fx på titelbladet en pudsigt trykfejl.

I mange år mente man at bogtrykkeren havde begået en fejl af en type, som udgivere og trykkere stiltiende retter hvis lejlighed gives; Jens Bjerring-Hansen legede med tanken om at trykfejlen kunne være tilsigtet af Holberg som en særlig del af satiren.

I det første tryk hedder det: Skreven til Lægedom, Trøst og Husvas**sv**alelse [...] - i Wielandt's piratudgave derimod: Skreven til Lægedom, Trøst og Husv**al**else [...]

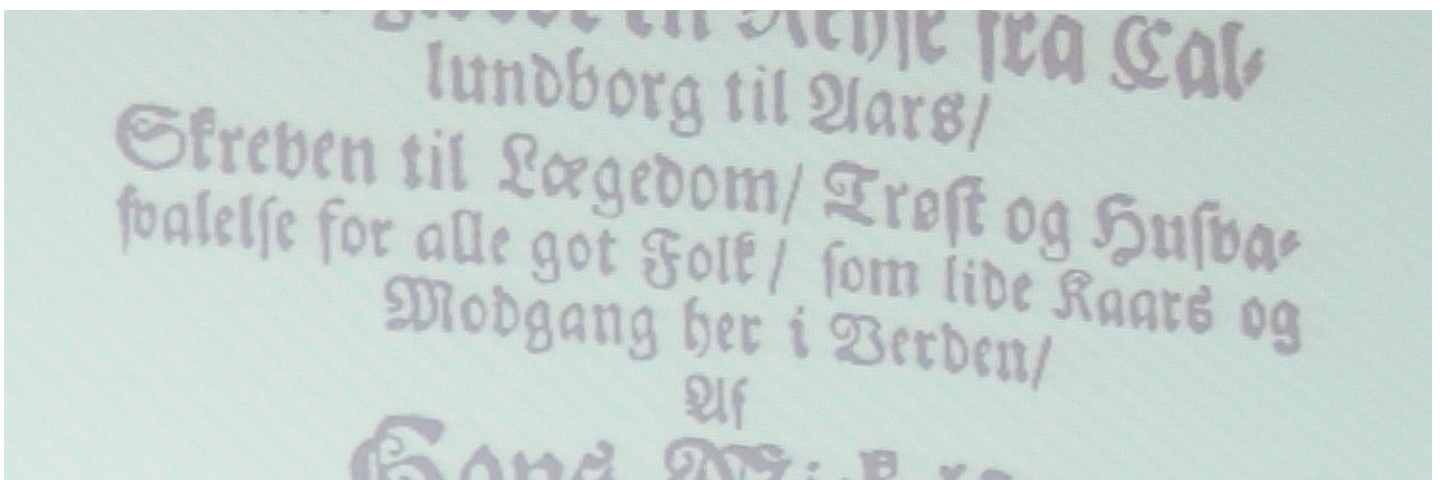
Bogtrykkeren eller sætteren har - i så fald - i 2' tryk fjernet noget af komikken bag om ryggen af Holberg.

Kommentar: Paul Johansen har beskrevet trykfejlen i »En samling Holberg bøger«, der blev udgivet i 1984 af Dansk Bibliofil-Klub; se s. 19-24; facsimiler af de to versioner, se s. 20.

En Sandfærdig
Den Wiise
 Om
Weder Waars
 Som gjorde en Reyse fra Cal-
 lundborg til Mars /
 Skreven til Lægedom/ Trøst og Husba-
 lelse for alle got Folk / som lide Kaars og
 Modgang her i Verden /
 Af
Hans Wicelsen
 Borger og Indbaaner i Cal-
 lundborg /
 Med skionne Anmerkninger neden under
 efter den ny Maade /
 Siunges efter den Melodie:
 Arma virumque cano &c.
 Eller som den gamle Østerlandske Wiise
 Άρμα μοι είνεωε Μάρω &c.
 Klinger vel til alle slags Instrumenter, i sær
 til Hackebræt eller Lire.

Trykt i dette Aar.

Titelbladet på piratudgaven.



Trykfejlen på det originale titelblad.

Gunnar Sivertsen (Oslo): Knud Lyne Rahbek som grundlægger af tolkningstraditionen omkring »Jeppe paa Bierget«



Gunnar Sivertsen fortalte om dén undersøgelse han forsvarede i Norge sidste år, og som handler om Bidermann's »Utopia«, om Knud Lyne Rahbek's noget »skæve« gengivelse af den - og om Billeskov Jansen's og andres stædige og forkerte holden fast ved opfattelsen af at »Utopia« er en anekdotesamling. Efter Sivertsen's opfattelse kan Billeskov Jansen umuligt have læst den originale »Utopia«, selv om han har udtalt sig præcist om den.

Sagen om hvad Billeskov mente og ikke mente om »Utopia« er temmelig mystisk, dét har Gunnar Sivertsen ret i. Holberg skrev i »Moralske Tanker« [Billeskov Jansen's udgave fra 1943]:

Hvad opdigtede Rejse-Beskrivelser angaaer, da holdes det for en beqvem Maade at *moralisere* paa, og seer man, at mange saadant have gjort med *Succes*. Men derved som med andet er skeed Misbrug; thi der ere fundne de, som under saadanne Beskrivelser af opdigtede Lande have anført adskillige anstødelige Ting, saavel mod *Religion* som mod *Morale*, og henføres fornemmeligen til den *Classe* den saa kalden Historie af de *Severamber*. Eendeel af disse Rejse-Beskrivelser ere af samme Art som *Luciani*, hvilken indeholder intet uden Skiemt. Af disse ere meest anseelige, *Bidermanni Utopia* og andre af samme Natur. De *fingerede* Rejse-Beskrivelser, som udi vor Tiid gjøres af den bekjendte Engelske Doctor *Swift* er en Sammenblanding af Skiemt og Lærdom, dog saaledes at det første derudi *prædominerer*. Udi *Klims* Underjordiske Rejse ere ogsaa begge Deele, men besynderlig det sidste: thi der indeholdes saa mange *Characterer*, at man deraf kand forsynes med *Materialier* til et heelt *Moralsk Systema* [s. 13].

Hertil knytter sig Billeskov Jansen's bemærkelsesværdige kommentar [1943]:

Bidermanni Utopia (1640) er ikke en opdigtet Rejsebeskrivelse, men en latinsk Anekdotesamling, H ofte har benyttet. [...] [s. 493].

Se evt. min kommentar til Sivertsen's undersøgelse på: <http://bjoerna.dk/Holberg/Gunnar-Sivertsen-061206.pdf> [december

2006].

Sivertsen arbejdede - hvad angår læsningen af »*Utopia*« - sammen med den danske latiner og Holberg-kyndige Mogens Leisner-Jensen.

Et par artikler om F.J. Billeskov Jansen: <http://bjoerna.dk/Holberg/Billeskov.htm>

Billeskov Jansen udtrykte sig, da han skrev sin kommentar [i 1943] overordentlig skarpt. Han har læst hvad Holberg selv har sagt (at »*Utopia*« var en fiktiv rejseroman) og siger derefter det stik modsatte, at den *ikke* var en roman, men en anekdotesamling.

Sivertsen har - ud fra sin grundige bevisførelse og sin og Leisner-Jensen's egen læsning af Bidermann - givetvis ret i at »*Utopia*« *kan* (eller måske *må*) opfattes som en fiktiv rejseroman, men dét udelukker ikke - i sig selv - at Billeskov Jansen *har* læst romanen helt eller delvis, og er kommet til en helt anden konklusion end Holberg i sin tid - og langt senere end Sivertsen? Billeskov kan have haft ganske gode grunde for sin opfattelse, ikke mindst at der faktisk *er* anekdotiske partier i romanen.

Billeskov Jansen må have overvejet spørgsmålet og *sin* vurdering mere end én gang, og formodningen taler for at han ikke - under nogle omstændigheder - ville have udtrykt sig *imod* Holberg's eget eksplicite udsagn, hvis han ikke havde undersøgt sagen rimeligt grundigt - muligvis, sandsynligvis, ved at rådføre sig med en latinskkyndig bekendt dengang i 1943.

Billeskov var en hård mand at diskutere med, det har jeg selv erfaret, men det forekommer mig at være utænkeligt at han skulle været fremkommet med påstanden (om »*Utopia*«), hvis han ikke selv mente at hans argumenter - fagligt set - holdt vand.

Bevise at Billeskov Jansen har læst »*Utopia*« - eller læst den grundigt nok i 1943 kan ikke gøres på det foreliggende grundlag, men det ville være interessant, hvis nogen en dag kunne finde supplerende materiale eller et egentligt vidnesbyrd af en slags.

Sivertsen fremviste et håndskrevet (og vist nok udateret) notat som latineren Aage Kragelund [1894-1985] havde gjort om »*Utopia*«. Kragelund opfattede tydeligvis værket mere korrekt end Billeskov Jansen. *Men hvorfor publicerede han så ikke sin iagttagelse?*, spurgte Sivertsen. *Hvorfor anfægtede han ikke dén opfattelse, som Billeskov Jansen og det litterære bjerg indtog?*

Sivertsen mindede om at Rahbek, sin skæve opfattelse af »*Utopia*« til trods, var dén der havde påvist at Holberg ikke blot trak på »*Utopia*« i »*Jeppe*« - hvad Holberg jo selv havde anført klart og tydeligt - men at han også andetsteds havde trukket på værket.

- I 1806 gjendiktet den første Holbergforskeren, Knud Lyne Rahbek (1760-1830), Bidermanns hovedhandling i *Utopia* (1640), som en kort og tilsynelatende sammenhengende anekdote på dansk.
- I to hundre år har Holbergforskere ment at Rahbeks anekdote er en "oversettelse" som gjengir kildegrunnlaget for *Jeppe paa Bierget*.
- De tok feil. Dermed er det lagt et nytt grunnlag for å undersøke hvordan Holbergs komedie er skapt i dialog med en annen dikters tekst.
- En ny oversettelse til norsk av kildegrunnlaget for *Jeppe paa Bierget* er tilgjengelig på:
<http://www.nifustep.no/content/view/publications/447>

Afhandlingen kan findes via: <http://www.nifustep.no/content/view/publications/447> [2 MB]; (vær en smule tålmodig), eller direkte fra: http://www.nifustep.no/content/download/19418/105169/file/Kilden%20til%20Jeppe%20paa%20Bierget_ny.pdf

Kommentar: 1/ *Måske* bør det hævdes at »*Utopia*«'s genre ikke kan bestemmes så *éntydigt* - og med så *store konsekvenser* - som Sivertsen gør. Sivertsen har ret i at »*Utopia*« må betragtes som en fiktiv rejseroman, men dog som en rejseroman med mange anekdotiske indskud. At der er noget om 'det anekdotiske' fremgår fx af at Holberg andetsteds har trukket *andre* ting frem fra romanen end dem man kan finde i »*Jeppe*«.

2/ Om »*Utopia*« skal opfattes som 'en fiktiv rejseroman' eller 'en roman med anekdotiske indskud' er i det væsentlige et spørgsmål for en særlig gren af Holberg-forskerne. Det har ikke den store betydning i en almindelig fortolkning af Holberg's »*Jeppe*«, hvad enten man foretager denne i gymnasiet eller på teatret.

3/ Sivertsen's undersøgelse har stor betydning for afklaringen af Holberg's arbejdsproces - og indirekte i en afklaring af hvad Holberg mon kan have ment med sin komedie. Men ligegyldigt hvor mange og hvilke indlån der kan konstateres, er den skrevne komedie naturligvis Holberg's ansvar, ikke Bidermann's. Der er indholdsmæssige paralleller, men ved skiftet fra latinsk rejseroman til munter dansk komedie, skiftes der tilstandsform.

4/ At der opstod noget 'kludder' under premieren, har Holberg selv omtalt. For at overkomme dette 'kludder' har Holberg eller teatret gjort i det mindste én ting, nemlig sat student Gram - der beherskede den sjællandske dialekt - til at spille Jeppe, og dette var - efter Holberg's udsagn - en meget stor succes. Om man også har gjort andet, om Holberg har benyttet anledningen til at foretage tekstlige justeringer for at fremme klarheden eller komikken, vides der (mig bekendt) intet om.

5/ Selv om det er meget længe siden at *enhver* akademiker kunne latin, så har der dog siden Holberg og Rahbek været mange der kunne sproget, og der har givetvis også været en del filologer og teologer der har forsøgt sig med den jesuitiske pædagog og dramatiker Bidermann. Men dérfra og til at de også har interesseret sig for *Holberg's brug* af »*Utopia*« og for *Rahbek's meget senere oversættelse* af den, er der et ret stort spring. Antallet af dem der »måske« burde kritisere Rahbek's bearbejdelse (og Billeskov m.fl.'s efterfølgende læsning af dén) er nok ikke så stort.

6/ Når latineren Aage Kragelund ikke - i det mindste ikke offentligt - er gået op imod Billeskov Jansen og *hans* fortolkning af Bidermann, kan det skyldes at han ikke fandt denne tolkning forkert - eller ikke fandt den så forkert at det ligefrem måtte påtales offentligt.

7/ Men hvis Kragelund faktisk *fandt* Billeskov's tolkning kritisabel, er det ikke sikkert at han også ville prioritere en *offentlig* kritik højere end andre af sine aktiviteter (Kragelund har fx udgivet nye meget arbejdskrævende danske oversættelser af Holberg's latinske levnedsbreve og af »*Niels Klim*«). Hvilke bevæggrunde Kragelund har haft til at reagere eller til *ikke* at reagere, véd jeg ikke.

8/ Jeg er ikke bekendt med om en anden latinskyndig, Christopher Maaløe (af uddannelse magister i nordisk filologi), der har samarbejdet med Billeskov Jansen og som har medvirket på »*Holberg Ordbog*«, har forholdt sig til spørgsmålet.

9/ Hvad Billeskov Jansen personligt har mént og ikke mént om spørgsmålet og dets forskellige aspekter, véd jeg ikke, for det er ikke umuligt at én af Billeskov's »*negre*« har skrevet noget af dét, som Billeskov har lagt navn til som ansvarlig udgiver. Under alle omstændigheder har Gunnar Sivertsen påvist at der har manglet ajourføring af Billeskov's bemærkninger om Bidermann; muligvis har han også påvist at Billeskov ikke selv har læst »*Utopia*« eller læst den grundigt nok.

10/ Som Gunnar Sivertsen har påvist i sin disputats fastholdt Billeskov ikke sin beskrivelse af »*Utopia*«; han justerede den på et afgørende punkt i en nyudgave af »*Moralske Tanker*«. Han fastholder her at »*Utopia*« er en anekdotesamling, men tilføjer at der er indlagt et rejseafsnit (Se: »*Ludvig Holberg Værker i Tolv Bind*«, bind 10 [1971], s. 269, og ganske tilsvarende i en tredje udgave af *Moralske Tanker* fra 1992):

I Jacob Bidermann's latinske Anekdotesamling: *Utopia* (1640) er indlagt et Rejseafsnit.

Om Kragelund - direkte eller indirekte - har skubbet på Billeskov, véd jeg ikke. Sivertsen minder om at der er endnu et sted hvor Billeskov har berørt genrespørgsmålet, nemlig i sin udgave af »*Jeppe på Bjerget*« i »*Ludvig Holberg Værker i Tolv Bind*«, bind 3 [1969], s. 225:

Holberg henviser desuden til Kilden for den Historie, som han - med saa stort Mesterskab - har dramatiseret. Det er den tyske Jesuit Jacob Bidermanns fingerede Rejsebeskrivelse paa Latin, *Utopia* (1640).

Det ser ud som om Billeskov har overvejet »*Utopia*« omkring 1961, for her udsendte han på Hans Reitzel's forlag 3 bind med i alt 12 af Holberg's komedier. Omtalen af Bidermann er positiv, men hensigten er tydeligvis at vise at Holberg's komik løfter sig tydeligt over Bidermann's. I bemærkningerne om »*Jeppe*« står [her citeret efter 2' oplag, 1968; jf. Sivertsen's omtale s. 205]:

Efter [i sin betænkning om komediekunsten] at have omtalt »Den politiske Kandestøber«, »Den Vægelsindede« og »Jean de France« skriver Holberg: »Den fjerde kaldes Jeppe paa Bjerget eller Den forvandlede Bonde, en af Bidermanni gamle Historier, som Autor har udført i en Komedie. Dette er den eneste Materie, som ikke er opspunden udi Autors egen Hjerne, hvorfor han ingen Berømmelse forlanger deraf, hvor vel de artige Klygter, som lægges udi Bondens Mund, og bevæge alle Slags Tilskuere til idelig Latter, ere hans egne. Den blev spillet første Gang meget ilde, formedelst en Forvirring som samme Aften rejsede sig blandt Aktørerne, men anden Gang alle Folk til Fornøjelse, sær formedelst Personen Monsieur Gram der agerede saa naturlig en Sjællands Bonde.«

Alle Dele af denne Udtalelse er værd at lægge Mærke til.

Det var maaske ikke helt tilfældigt, at Holberg dramatiserede en Historie fra den tyske Jesuit Jacob Bidermanns latinske Rammefortælling, »*Utopia*«. Denne stofrige Anekdotesamling var, siden den udkom i 1640, udnyttet af andre Dramatikere. Bogens robuste Komik er ikke uden historisk Tiltrækning; den er aldrig oversat til Dansk, men kunde godt fortjene det.

»*Utopia*« er - efter denne omtale at dømme - formelt set en rammefortælling, men i praksis en stofrig anekdotesamling. - Der mangler sådan set kun én ting, at Billeskov tilføjer at rammefortællingen er en fiktiv *rejsefortælling* , men det er egentlig ikke så afgørende, for mig at se, hverken mht undersøgelsen af hvordan Holberg har brugt Bidermann eller mht vurderingen af »*Jeppe*« som scenisk værk. Gunnar Sivertsen har under alle omstændigheder ret i at Billeskov har udtrykt sig forskelligt om »*Utopia*« i årenes løb, om det nu skyldes hvad hans »*negre*« har foreslået eller ej.

Erik A. Nielsen: Omveje og om veje til Holberg i anledning af genudgivelsen af »Holbergs komik« (1984)



Erik A. Nielsen forsøgte med sin disputats at gå en anden vej til Holberg, end det var sædvanligt i begyndelsen af 1980'erne; han flyttede fokus - og stillede andre spørgsmål end de hidtidige.

Han gav sig til at lede efter den erotiske Holberg, men fandt ikke ham, men dog en *vild* og stærkt driftstyret Holberg. Selv om der er meget erotik at finde i Holberg's komedier, er det i en ydre og robust form, som når Henrik går til makronerne i »*Mascarade*«; bemærk her Henrik's de afsluttende ord:

See engang hvor lykkelig vi er mod fornemme Folk, vi veed endnu ikke hinandens Navn, og kand dog maa skee komme til at holde Bryllup denne Aften. Det er kun fornemme Folks Kjærlighed, man kand udføre i Comoedier; men vi andre gaaer lige til, og har kun to smaa Tempo at tage i agt, nemlig: Schlaget an, og gibt Fүүr. Men Hr. Jeronimus, I kand lære af denne Historie, at Mascarader har ogsaa sin Nytte; thi denne Vildfarelse har formeeret de forlovede Personers Kiærlighed, og derforuden skaffet mig denne smukke Pige paa Halsen; thi den har givet Anledning til en angenehm Comoedie, som endes med Bryllupper baade for og bag, saa vi faaer alle nok at bestille. Og I Messieurs, som har bundet og pryglet mig, paa det I ogsaa ikke skal være ørkesløse, saa gaaer hen og henger jer selv.

Holberg lå i sit naturel og i sit litterære projekt langt fra dén form for erotik, der blev sat i fokus fra præromantikken, hen over romantikken og helt frem til vore dage.

Han var en særdeles bredt orienteret forfatter, overmåde skarpsindig, og én af de bedst begavede i sin tid, men dét der drev ham var ikke erotikken, men 'slagsmålet'. Bataljen med Andreas Hojer er én af de mest berømte; den satte ham muligvis i gang som satiriker og var en vigtig forudsætning for komedierne. Da Holberg fik opfordringen til at skrive for teatret, var han *klar* på mange forskellige måder.

Nogle har hævdet at Holberg stort set mente hvad han (eller snarere én af hans figurer) sagde som afsluttende morale. Men så nemt er det det ikke, sagde Erik A. Nielsen. Der er flere tilfælde hvor den tørre og fantasifulde morale strider åbenbart mod den sprælske og muntre komedie, og hvor den

borgerligt-rationelle morale umuligt kunne opfattes som den egentlige konklusion på dét, som komedien netop havde demonstreret over for sit publikum.

Vil man i dag læse komedierne, må man forsøge at få alle lagene frem, for der gemmer sig vigtige pointer *mellem* lagene.

Også andre har forsøgt sig med alternative vinkler, sagde Erik A. Nielsen på et spørgsmål fra Johnny Kondrup. Ikke mindst litteraturkritikeren Jens Kruuse der udgav »*Holbergs Maske*« i 1964. Kruuse var stærkt inspireret af det absurde teater, og der var dem der syntes at Kruuse havde begået en anakronisme, at *han* havde gjort Holberg til absurdist.



Kommentar: Der er de forskere der - stærkt inspireret af psykoanalytisk tænkning - har konstrueret *deres* forfatter på en ny måde. I psykoanalysen taler man om at seksuel drift - gennem æstetisk praksis - kan være blevet sublimeret til erotiseret kunst. Dét forekommer at være en plausibel tese i mange tilfælde, ikke kun vedrørende personer fra dén tid hvor man begyndte at drøfte sådanne transformationer - og længere frem - men også langt bagud.

Spørgsmålet er dog om en sådan opfattelse er adækvat i tilfældet Holberg? Måske er det netop i hans tilfælde urimeligt at tale om erotiserende transformationer eller sublimering. Måske var Holberg fra fødslen og gennem hele livet af en ganske anden type end de præ-romantiske og romantiske forfattere.

At dømme ud fra Holberg's voldsomme udfald (og fra hans konstante flid som læser og forfatter ... og hans nærmest euforiske glæde ved at skrive) var han et udpræget driftsmandenske, som Erik A. Nielsen siger.

Det er kun glimrende, når der er forskere der ser nye fortolkningsmuligheder. Måske kan disse forskere se skævheder i den eksisterende forskning; måske vil de opdage at den hidtidige forskning har reduceret 'forfatteren', men det samme gælder naturligvis de 'nye' forskere selv. For valget af en ny vinkel flytter fokus, fører til at man glemmer noget og husker noget andet - hvad enten det sker fuldt bevidst eller mere ubevidst. Et typisk eksempel er Tycho Brahe's og hans efterfølgeres forståelse af himmellegemernes indbyrdes bevægelser. Brahe's iagttagelser var fremragende - og kunne bruges længe efter hans død, men hans overordnede fortolkning var grundlæggende forkert og måtte erstattes af en ny.

Når det drejer sig om naturvidenskaberne, er dén slags »nemt« at diskutere, fordi fortolkningerne typisk kan efterprøves eksperimentelt. Når det drejer sig om fortolkningsvidenskaberne, er sagen langt mere speget. Hvordan skal man fx bære sig ad med at efterprøve de teologiske grundsynspunkter, som fx de mange forskellige påstande om teodicé-problemet (der var ét af de temaer, som Holberg flere gange vendte tilbage til).

En anden karakteristisk forskel består i at naturvidenskabelige påstande *skal* være rensat for personlige standpunkter; personlige standpunkter vedrører slet ikke det videnskabelige arbejde i sin kerne, men kun dén eventuelle samfundsmæssige og kommercielle brug, man gør af de videnskabelige resultater, og naturligvis dén politiske og økonomiske prioritering der gøres (når man fx spørger om man har råd).

Der er ganske vist mange emner, metoder og resultater i fortolkningsvidenskaberne, der ligner tilsvarende i naturvidenskaberne; man kan i visse tilfælde måle og veje i fortolkningsvidenskaberne - men helt grundlæggende er der tale om meget forskellige forskningsmæssige approaches.

Når talen er om hvem Holberg var - og hvad han ville - kan man komme langt ved »*blot*« at bruge gængse

principper for videnskabelige beskrivelser:

Beskrivelsen skal være [1] modsigelsesfri, [2] udtømmende og [3] den simplest mulige. Kravet om modsigelsesfrihed er overordnet kravet om udtømmende beskrivelse. Kravet om udtømmende beskrivelse er overordnet kravet om simpelhed.

Her efter Louis Hjelmslev: »*Omkring sprogteoriens grundlæggelse*«, 1943, genoptryk 1966, s. 12.

Netop fordi resultatet af en fortolkningsvidenskabelig undersøgelse ikke kan testes eksperimentelt, må forskeren være særlig ydmyg og særlig agtpågivende for så vidt muligt at undgå »bias«, dvs. for at undgå de indskrænkninger og skævheder, forskeren bringer med »*hjemmefra*«.

Erfaringen viser at en åben og dybtgående diskussion ikke er en tilstrækkelig garanti, men en nødvendighed. Uden en sådan diskussion må man nære en grundlæggende skepsis over for de videnskabelige udsagn.

Gunnar Sivertsen's undersøgelse er derfor vigtig på mange måder, både konkret og principielt - også hvis man umiddelbart eller efter nærmere undersøgelse er skeptisk over hvad *han* siger.

Et reaktualiseret besøg i en rekontekstualiseret installation

H.C. Ørstedsværket *revisited* (2006)



Nedenfor er editionsfilologen på vej efter ekstra værktøj et sted i det røde bygningsværk.

»Hvad man ikke har i ho'det, må man ha' i benene«, sagde han med et skævt grin.

Henvisning: <http://www.dieselhouse.dk/>



Hidtidige numre af Holberg.nu

1/2007 - Holberg-Træf i Slagelse. Marts 2007.

2/2007 - »Erasmus Montanus« på »Grønnegårds Teatret«. Juni 2007.

3/2007 - Egnsteatrene. Brian Mikkelsen's udkast til bekendtgørelse - En kommentar fra Brygger Mikkelsen's Kalundborg. Juli 2007.

4/2007 - »Filuren« spiller »Jean de France« i Musikhuset Aarhus og Kirsten Dahl »myrder« den i »Århus Stiftstidende«. Oktober 2007.

5/2007 - »En klassiker reaktualiseret og rekontekstualiseret«. November 2007.
